

Paper

Bedrijfsfinanciering

t.b.v.

Ronde tafelgesprek tweede kamer 2 december 2021
cs Economische Zaken en Klimaat

Van

ing L.I. (Lubbert) van Dellen MAB RB
Senior bedrijfsadviseur acconavm adviseurs en accountants
Adviseur/accountant van het mkb, met 35.000 mkb ondernemers als klant
1 van de 10 grootste advies en accountantsorganisaties in Nederland
Een team van 850 mensen in 45 kantoren verspreid over heel Nederland
Waarbij ze met name het mkb bedient met alle disciplines die nodig zijn

Aanleiding

Motie aangenomen inzake knelpunten bij vooral klein MKB voor bedrijfsfinancieringen

Probleemstelling

Het MKB krijgt steeds moeilijker financiering van systeembanken (leningen < 250.000).
Mkb ondernemers en banken spreken vooral ook elkaars taal niet.

Oorzaken zijn:

- Basel 3 en 4 regelgeving die een bredere afweging en voorbereiding vergen voor bank wat vooral voor kleinere leningen relatief bewerkelijk is. En sowieso voor kleinere bedrijven lastiger is omdat die hun informatie voorziening niet hebben voorbereid op de systeem banken.
- Aanvullend zien wat dat de aflossing snelheid van bestaande leningen door banken wordt verhoogd. Ook met beroep op basel 3 en 4. Ook dit beknelt mkb ondernemers bij aanvragen van nieuwe leningen.
- Verder zien we dat winst en resultaat sinds basel 3 en 4 t.o.v. zekerheden qua belang bij afweging is toegenomen. Juist voor kleinere mkb ondernemers is dit (in combinatie met inkomstenbelasting) een extra knelpunt voor aanvragen.
- Ook is bij aanvragen steeds meer informatie nodig wat voor mkb ondernemers lastig in die mate te verstrekken is. Met als overtreffende trap dat systeembanken voor aanvragen onder €1.000.000 euro geen persoonlijke adviseur meer hebben, maar een internet portaal beschikbaar stellen waar ondernemers zelf informatie in mogen kloppen. En pas bij groen licht (alle info is beschikbaar) volgt een vervolg afstemming.
- Bij een aanvraag wordt steeds meer gekeken naar gebruik van huidige RC. Wanneer die regelmatig tegen/over limiet gaat staat dit een financiering aanvraag sterk in de weg.

Dit maakt het voor ondernemers lastig om financieringen te krijgen.

Het grotere geheel / achtergrond

(Systeem)banken doen dit niet louter en alleen om ondernemers te pesten. Deels zijn zij vanuit regelgeving (Basel 3 en 4) daartoe verplicht (zie aanbeveling 3 en 4).

Aanvullend is het dossier voor een aanvraag van €250.000 vrijwel gelijk aan die van €10.000.000 wat we in kosten en enthousiasme om op aanvraag in te gaan terug zien.

Welke oplossing (richting) is nodig dan wel passend

1. Deelverpanding of aflopende hypotheek stelling faciliteren

Door de opkomst van alternatieve (niet bancaire) financiers neemt stapelfinanciering toe. Dit houdt in dat financiering wordt samengesteld uit meerdere financiering bronnen. Vaak wel met gedeeltelijke bancaire financiering als basis. Juist dan zoekt elke financier zijn eigen deelverpanding

Groot knelpunt is dat het huidige onderpand doorgaans bij de start geheel en enkel en alleen verpand is aan de bankier. Bij de start was dat mogelijk passend gezien de startfinanciering. Echter doorgaans blijft de hypotheek geheel in stand terwijl de financiering door aflossing af loopt. Vrijwel nooit zien we een aflopende hypotheek stelling in lijn met de aflossing van de financiering. **We roepen kabinet op om deelverpanding en aflopende hypotheek stelling te stimuleren, zo mogelijk te eisen.**

2.Faciliteer financiering aan MKB door particulier

Zoals we die kenden tot 2011 met Tante Agaath lening en landen om ons heen die nu kennen (België, Duitsland, Frankrijk). Hierbij de kern van de WINWIN regeling in België

- Starter gebruikt maximaal 300.000 aan WINWIN
- Per kredietgever maximaal 75.000 aan WINWIN (verhoog dit naar 100.000)
- Achtergestelde lening voor tenminste 5 jaar tot maximaal 10 jaar (passend)
- Rente tussen 0,875% en 1,75% (maximum is passend, mogelijk iets hoger)
- Via inkomstenbelasting mag particulier 2,5% van lening in aftrek brengen (in NL stelsels is dit passend via aftrek in box 3 van tenminste 1,3% of hoger)
- Wanneer er geen terug betaling kan plaatsvinden door starter, dan mag particulier 40% van lening alsnog t.l.v. inkomen brengen (In NL was dit bedrag voorheen hoger)

In België is dit een passende en veel gebruikte krediet vorm. Vooral benut door informal investors, beperkt door formal investors (vanwege max rente). **We roepen het kabinet op deze WINWINregeling ook in Nederland in te voeren.**

3.Creeer een faciliteit voor borgstelling onrendabele top

Zodanig dat in combinatie met Basel 4 er WEL financiering perspectief is voor klein MKB.

- Een woning financiering in box 1 moet in maximaal 30 jaar worden afgelost. Wel mag in box 3 tot 50% van de waarde van de woning aflossing vrij worden verstrekt.
- Woningbouw corporaties hebben ook te maken met basel 3 en 4 richtlijnen voor de financiering. Wel is de overheid hen tegemoet gekomen met financiering van de onrendabele top van investeringen in woningbouw.
- Het bedrijfsleven (BV's) kunnen met aandelen (in)formal investors en kleinere aandeel houders tegemoet komen en op deze wijze de top van investeringen en met name het deel wat waarde houdt financieren.

Juist Basel 3 en 4 - wat als doel had de particulier en mkb ondernemer te beschermen tegen overcreditering zit nu de mkb ondernemer in de weg. Met name in situatie dat het track record (info uit verleden) beperkt is.

Knelpunten zijn:

- a. Redelijker wijs afgelost kunnen worden, wordt gebaseerd op de gerealiseerde cijfers uit verleden. Dit is juist lastig bij bedrijven die een groei/startup willen realiseren.
- b. Afgelost binnen afzienbare tijd wordt uitgelegd als binnen 25 jaar. Vooral veel duurzaamheid investeringen vergen een grotere horizon. Met name in de agrarische sector zien we dat 25 jaar de bom is onder grondgebonden agrarische bedrijven (terwijl dat juist is wat we maatschappelijk wensen).
- c. Waarbij het risico op geen aflossing (ook niet uit vermogen waarop teruggevallen kan worden) voor de bank beperkt moet zijn (omdat de bank anders verantwoordelijk is en krediet moet kwijt schelden). Met name c is vaak in combi met a en b een knelpunt. **Dit kan worden opgelost met een aanvullende borgstelling faciliteit die de overheid beschikbaar stelt (als garantie).** In enkele sectoren heeft de overheid hier in verleden ook goede ervaringen mee opgebouwd. Echter de BMKB-C regeling (corona maart 2020) was juist een slecht voorbeeld.

4.Evaluatie basel 4 (in Europees verband)

Versnel de evaluatie van basel 3 en met name 4 in Europees verband.

Voor knelpunten zie aanbeveling 3.

Juist het mkb en duurzaamheid investeringen ervaren nu de knelpunten.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid deze aanbevelingen toe te lichten.

Acconavm adviseurs en accountants,
Namens deze

L.I. (Lubbert) van Dellen

l.vandellen@acconavm.nl of 0653725793